

MERKKIPÄIVÄ

— Karjalan Sivistysseuran perustaja- ja kunniajäsen, kauppias Pekka Pankkonen täytti 85 vuotta Petäjävedellä 13. 1. -68. Hän on syntynyt Uhtualla. Hänen nimensä on kiinteästi liittynyt seuramme toimintaan ja sen historiaan. Seuramme johtokunta onnitteli häntä lämpimästi sähköitse. Seuramme pitkäaikainen sihteeri, edesmennyt Vasili Keynäs on lehtemme palstoilla 25 vuotta sitten antanut Pekka Pankkosen heimotyötoiminnasta kauniin välähdyksen.

— 90 vuotta täytti Nikolai Korpela 28. 2. -68 Maaningan Onkivedellä. Hän on kotoisin Salmista.

— 85 vuotta täytti Porfyrio Penttonen 26. 2. -68 Keiteleen Kulvenmäellä. Hän on kotoisin Suistamolta.

— 85 vuotta täytti Anna Botska, o.s. Ojala, 22. 1. -68 Maaningan Käärmelähdessä. Hän on kotoisin Salmista.

— 80 vuotta täytti Ksenia Töntsi 16. 1. -68 Keiteleen vanhainkodissa. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 80 vuotta täytti Tatjana Lapinen 22. 1. -68 Lapualla. Hän on syntynyt Suistamolla.

— 75 vuotta täytti Dimitri Selkimäki 8. 11. -67 Nilsiällä. Hän on kotoisin Aunuksesta.

— 75 vuotta täytti Olga Maria Koskela, o.s. Voutilainen, 18. 1. -68 Kuortaneella. Hän on kotoisin Impilahdelta.

— 75 vuotta täytti 9. 3. -68 kauppaneuvos Janne Rajamaa Pudasjärvellä. Hän on syntynyt Vienassa ja on osoittanut rakkauttaan kotiseutua kohtaa monin eri tavoin.

— 70 vuotta täytti 20. 1. -68 Nasti Mämmi, o.s. Markov, Leppävirralla. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 70 vuotta täytti maanviljelijä Ville Remsunen 15. 2. -68 Lahnalahdessa. Hän on kotoisin Vuokkiniemeltä.

Maria Remsu vasemmalla.

— 75 vuotta täyttää runonlaulaja Maria Remsu 29. 3. -68 Ruotsin Boråsissa. Hän on syntynyt Vuokkiniemen Tollonjoella, oli naimisissa Simana Remsun Riiko-nimisen pojan kanssa, tuli leskenä tyttärensä kanssa 1920 Suomeen, asui etupäässä Kemissä vuoteen 1948, jolloin siirtyi Ruotsiin. Hän on Ruotsin Suomalaisen ortod. seurakunnan perustajajäseniä ja oli kunniavierana seuramme 60-vuotisjuhlassa v. 1966. Marin karjalaisperinnettä ovat tallentaneet monet nimekkäät suomalaiset tiedemiehet — Pertti Virtaranta, Erkki Alakönni, Lauri Honko ja Juha Pentikäinen.

— 75 vuotta täytti 10. 2. -68 Kotkassa rajakarjalaisen maanpuolustusväen hyvin tuntema Ontre eli jääkärikapteeni Antti Haikonen. Hän on syntynyt Jaakkimassa. Elämänsä pohjavireen hän on saanut Jääkäripataljoonassa Saksassa. Parhaina vuosina hän toimi Sortavalan suojeluskuntapiirissä, aluepäällikkönä Salmassa ja Suistamolla. Helsingissä joukko kyykkäveljiä oli kokoontunut Viktor Poravaaran 60-vuotistilaisuuteen. Joku tokaisi: »Muistatteko Ontreita?»

Karpela: »Muistan ja pahoittelen, että Ontrei sai evl. Paloheimolta kovat haukut Koirinojan kertausharjoituksissa 1938 minun takiani. Loppusodassa heti alkuvaiheessa jouduin tiedustelupartion johtajaksi Ontrein määräyksestä. Hän alisti minulle myös Suistamon sk:n radioryhmän. Lähdimme ripeästi eteenpäin. Kuuden kilometrin jälkeen saimme tulikosketuksen viholliseen. Laadin sanoman. Lähetin selväkielisenä. Sotapelin arvioinnissa kapteeni sai kuulla kunniansa. Vänrikki vain

kuunteli. Vihollinen kaappasi sanomamme. . .

Vasko: Älä ole pahoillasi. Tein Ontreille vastapalveluksen. Jatkosodan loppuvaiheessa olin Salmin pitäjän evakuointipäällikkönä. Vaikka Ontrein huvila oli tieltä aivan syrjässä, muistin sen ja pelastin mitä pelastettavissa oli. Toki antau prostenjat. . .

— 70 vuotta täytti 29. 1. -68 johtaja Pekka J u k o l a Kuopiossa. Hän on syntynyt Aunuksen Karjalassa, Mäntyselän pitäjän Hokanmäen kylässä, Jukolan rotevan veljessarjan vanhimpana. Muiden karjalaisten tavoin hän osallistui Aunuksen kansannousuun ja Itä-Karjalan viimeiseen vapautusyritykseen 1921—1922. Aluksi hän toimi The Viborg Wood Companyn palveluksessa puutavara-alalla. V. 1925 hän kävi sahateollisuuskoulun, toimi isännöitsijänä eri sahoilla. 1931 hän perusti Suojärvelle oman puutavaraliikkeen. Otettuaan osaa molempiin puolustusotiimme hän perusti v. 1947 oman saha- ja puutavaraliikkeen Kuopioon. Hän on monella eri tavalla osallistunut heimonsa kulttuuritoimintaan.

— 60 vuotta täytti 13. 1. -68 Viktor P o r a v a a r a Helsingissä. Hän on syntynyt Suojärven pogostalla, Varpakylässä. Jo nuorena hän muutti Helsinkiin. Harrasti ahkerasti itseopiskelua. Pitkähkön ajan hän on toiminut Helsingin kaupungin Vesilaitoksessa virkailijana. Itseopiskelua, lähinnä englannin kieltä hän harrastaa vieläkin. Kyykkämaailmassa hänet tunnetaan laajemmin. Hän oli yksi ensimmäisten joukossa, joka liittyi Seurasaaren »ykköskerkhoon». Hän on tullut tunnetuksi hyvänä edustuspelaajana. Yhdessä A. Pesonen ja G. Hypenin kanssa hän aloitti kyykän talvipelihistorian. Helsingin Suojärveläisten pitäjöseuran nimeämänä jäsenenä hän on kuulunut Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerhon johtokuntaan sen perustamisesta alkaen. Nykyisin hän on sen sihteeri. Lisäksi hän on ottanut osaa pitäjöseuransa toimintaan.

— 60 vuotta täytti 15. 2. fil.maisteri Martti I l v e s k o r p i Helsingissä. Hän on syntynyt Impilahdella, tullut ylioppilaaksi 1928 ja valmistunut fil.kandidaatiksi 1937. Hän toimi Oy Waldhof Ab:n tehtaan kemistinä 1931—39, Kylmäkoski Oy:n apulaisjohtajana 1940—41, Wärtsilä-Selluloosa Oy:n kemiall. ja spritehtaan käyttöinsinöörinä ja keskuslaboratorion johtajana 1943—45. Europort Oy:n toimitusjohtajana 1945—64 ja Prior Oy:n toimitusjohtajana 1956—64 sekä Asuntosäästäjien Rakenussäätiön toimitusjohtajana vuodesta 1964 alkaen. Hän aloitti asuntosäästötoiminnan Helsingin maalaiskunnassa 1953 sekä toimi saman kunnan kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsenenä 1952—56. Lisäksi hän on ollut monien taloyhtiöiden rakennusaikaisen hallituksen pu-

heenjohtajana. 1964 hän perusti Vuosaari-Säätiön, jonka hallituksen puheenjohtajana myös edelleen toimii.

— 60 vuotta täytti Sofia L a i r i o 23. 11. -67 Juankoskella. Hän on kotoisin Aunuksesta.

— 60 vuotta täytti Aleksi R a h i k a i n e n 17. 2. -68 Tapiolassa. Hän on kotoisin Vienan Piismalahdesta.

— 60 vuotta täyttää Klaudia J u d i n, o.s. Baljaskin, 14. 3. -68 Maaningan Käärmeenlahdella. Hän on kotoisin Salmista.

— 50 vuotta täyttää Klaudia J a u h i a i n e n, o.s. Petjakko, 15. 4. -68 Pielaveden Sävillä.

TUONILMAISIIN ON YLÄHINEN KUTSUNUT:

— Karjalaisten starikkojen priimus Nikolai H i l o n e n, joka 25. 11. -67 täytti Polvijärvellä 100 vuotta, kuoli vuoden vaihteessa ja haudattiin 4. 2. -68 puolisonsa Agafian viereen. Parhaat vuotensa hän vietti kotipitäjässään Suojärvellä ja Suistamalla. Monta kondieta hän kellisti tuona aikana, mutta ilman vihaa. Hän oli vanhan Suomen kaartin viimeisiä veteraaneja.

— Ruotsissa kuoli 16. 11. -67 uuras karjalaisuuden vaalija ja säilyttäjä Anni J a a k k o n e n. Hän oli syntynyt Uhtualla 8. 3. 1908. Hän liittyi Boräsiin perustettuun Kalevan Kansakerhoon v. 1951. Vuodesta 1958 hän oli kerhon johtokunnan jäsenenä ja 3 vuotta kerhon varapuheenjohtajana. Hänestä oli suurta apua karjalaisen seuratoiminnan rutiinistyössä ja hänen kykynsä astuivat erikoisesti esiin Boräsissa pidettyjen Ruotsin karjalaisten heimojuhlien aikana. — Hänet haudattiin koti-Suomen multiin, Harjavaltaan.

— Karjalaisyyntyinen taidemaalari Grigor A u e r kuoli 20. 12. -67 Helsingissä. Hän oli syntynyt 2. 2. 1882 Impilahdella.

Vuodesta 1903 alkaen taidemaalari Auer opiskeli Suomen Taideakatemiaan piirustuskoulussa, jatkaen myöhemmin opintoja Pietarin Taideakatemiassa vuoteen 1907 saakka. Tämän jälkeen olivat vuorossa useat opintomatkat Itävallan, Unkarin, Ranskan ja Italian taidekeskuksiin. Ensimmäistä kertaa hän osallistui näyttelyyn v. 1905 ja erikoisesti 1920-luvusta lähtien hänellä oli usein ja huomattavan arvostelumenestyksen saaneita näyttelyitä Hel-

singissä, monilla maaseutupaikkakunnilla, myös Suomen taiteen näyttelyihin Tukholmassa, Oslossa ja Göteborgissa hän osallistui. Pääasiallisin osa hänen tuotannostaan on maalattu Laatokan saaristosta, erikoisesti Valamon luostarisaarilta, sotavuosien jälkeen hän maalasi runsaasti Kolin seuduilla ja viimein 1950—57 useammilla pitkäaikaisilla matkoillaan Italiassa, jolloin hänen väriasteikkonsakin huomattavasti seestyi ja kirkastui, vielä kerran hän vanhanakin joutui etsimään uusia väri-aiheita. Taidemaalari Auer oli sekä akvarellisti että öljyvärimaalari, aiheinaan hän käytti maisemia sekä jossain määrin kukka-asetelmia.

— Laatokan maisemat olivat taiteilijalle rakkaita kohteita. Lehtemme edeltäjän Viena-Aunus-lehden numerossa 12/1939 on tästä asiasta annettu vakuuttava todistus. Kuvaus liittyy lehtemme edustajan käyntiin taiteilijan kesähuvilalla Impilahdella.

Yhä harvemmaksi käyvät niiden vanhemman polven itäkarjalaisten rivit, jotka vuosikymmeniä sitten joutuivat etsimään uutta kotia ja uutta isänmaata Suomen rajojen sisäpuolelta. Jälleen on velvollisuutemme asettaa risti erään heimolaisemme nimen perään. Tällä kertaa on seppä Eljas Sorto siirtynyt ajasta iäisyyteen Mikkelissä tammikuun 11 päivänä 1968. Vainaja oli syntynyt Tunkuan pitäjän Kevättämäjärven kylässä syyskuun 30 p:nä 1896.

Vainajan elämänvaiheet ovat lyhyesti seuraavat: Pienenä poikasena sai Eljas kulkea paimenessa, mutta kun ikää lisääntyi puoliväliin toiselle kymmenelle, jolloin hartiatkin levenivät, lähti nuorukainen itseään elättämään, »piäneloon» merenrantaan kalastusalukseen kokkipojaksi. Mieheksi vartuttuaan Sorto joutui niin kuin monet muutkin heimomme miehet tsaarin armeijan riveihin ja myöhemmin v. 1921—22 hän osallistui Karjalan ja Aunuksen vapaustaisteluihin yksikkönsä vääpelinä. Onnettomasti päättyneen heimomme vapautusyrityksen jälkeen Sorto siirtyi Suomeen v. 1922. Täällä hän työskenteli alkuvuodet Kuopiossa ja siirtyi myöhemmin Haapakoskelle, missä olikin työssä eläkkeelle siirtymiseensä asti. Viimeiset elinvuotensa hän vietti Mikkelissä.

Karjala-harrastukset eivät vainajalle olleet vieraat, vaikka ei hän niihin viime vuosina paljon ottanut osaa. Monet meistä (varsinkin entiset Kuopion ja Haapakosken Karjala-kerholaiset) muistavat hänen osanottonsa kerhotoimintaan ja erikoisesti allekirjoittaneen mieleen on jäänyt hänen näyttelemisen harrastuksensa. Karjala-kerhon perustamisvuosina oli aivan muotiasiana, että kaikki ohjelmalliset ilmat päättyivät näytelmään ja niissä Sorto esitti keskeisiä osia.

Vainaja kuului siihen kalevalais-karjalaiseen »aatelistoon», jonka kanssa oli sekä rattoisaa että hyödyllistä seurustella. Hän ei ollut käynyt suomalaista koulua päiväkkään, mutta koulutti silti molemmat lapsensa ylioppilaisiksi ja edelleen opettajiksi.

Vainajan ruumiinsiunaus tapahtui Mikkelin ortodoksisessa kirkossa tammikuun 20 päivänä suuren ystäväjoukon saattamana. Välittömästi siunauksen jälkeen vietetyssä muistotilaisuudessa esitetyissä puheissa tuli esiin Eljas Sortoa kohtaan tunnettu arvonanto ja kiitollisuus.

T. Salmi n e n .

— Maria Sirkeinen kuoli 15. 12. -67 Helsingissä. Hän oli syntynyt Vienan-Karjalassa 15. 1. 1882.

— Ent. toimitusjohtaja Simo Kotiranta kuoli tk. 6. p:nä Helsingissä. Hän oli syntynyt Korpiselän Ägläjärvellä 1891. V. 1908 hän toimi päällysmiehenä tukkilauttojen kuljetuksessa poikki Laatokan Salmin Uuksulta Pietariin ja tuli seuraavana vuonna kasööriksi sekä työnjohtajaksi Laatokan seuduilla toimineen eversti Soltzin omistamaan puutavaraliikkeeseen. Suoritettuaan venäjänkielen kurssin, kauppaoulun ja Venäjän rautatiehallituksen kirjanpito-kurssin Pietarissa hän v. 1912 siirtyi t:mi Michelssonin sahanhoitajaksi Sisä-Venäjälle sekä myöhemmin 4-kehäiselle sahalle sahatavaran luovuttajaksi Riikaan. Ensimmäisen maailmansodan syttyessä Simo Kotiranta ryhtyi tulkkina ja konttoristina Venäjän rautatiehallituksen palvelukseen Vienan Kemian piirikonttorissa, josta siirtyi varastopäälliköksi Popoff saaren merisatamaan. Vallankumouksen aikana hän v. 1918 palasi kotiseudulleen Ägläjärvelle.

RUOTSIN KARJALAISTEN KUULUMISIA:

Kalevalan Kansa-Kerho järjesti 24. 11. -67 perinteellisen pikkujoulujuhlan. Alkulauluna laulettiin yhteisesti Enkeli taivaan... Tervehdyslaulus lausui Elmeri Sillanpää, lausuntaa esitti Martta Jehkimäinen ja yksinlaulua Tyyne Mitra. Lastenohjelmaa esittivät Katariina, Agneta ja Monika Lebedev (lienevät tverinkarjalaisten Mikko Lebedevin lapsia. Toim.). Kahvitarjoilun jälkeen saapui itse Joulupukki jakaen lapsille yhtä ja toista. Läsä oli 55 henkeä.

— Rukiin sato oli v. 1967 aikana 163 milj. kiloa ja v. 1966 aikana 119 milj. kiloa. »Kartoskaa» v. 1967 tuli 881 milj. kiloa ja v. 1966 sitä oli 1066 milj. kiloa.